

TARİHİMİZDE SENDİKALARIN TÜKETİCİ BOYKOTLARI

Aydınlık Gazetesi, 18 Eylül 2012

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfının tarihinde çeşitli tüketici boykotları oldu.

1962 yılında İzmir’de et fiyatları artınca Türk-İş Bölge Temsilcisi Orhan Sorguç’un girişimleriyle 29 Kasım 1962 günü et boykotu başlatıldı. Halk, et almamaya çağrıldı. Boykot sonucunda etin kilosu 750 kuruştan 550 kuruşa düşürüldü.

İzmir’de sendikalar 1964 yılında da bir et boykotu yaptı.

Adana sendikalarının 1964 yılındaki et boykotu çok kapsamlı oldu. Aynı günlerde Mersin’de de 13 sendika ve Öğretmenler Derneği bir ete boykot yürüyüşü düzenledi.

Konya sendikaları 1965 yılı Mart-Nisan aylarında 9-10 liraya çıkmış olan et fiyatlarının 7 liraya indirilmesi amacıyla et boykotu gerçekleştirdi.

İskenderun’da sendikalar 1967 yılı ilkbaharında et fiyatlarının düşürülmesi talebiyle et boykotu yaptı.

İzmir sendikaları 1965 yılında sebze/meyve boykotuna başladı.

Bu girişimler, esnafa ve toptancıya karşıydı.

1969 yılı Ağustos ayında İzmir’deki Türk-İş Bölge Temsilciliği, Coca Cola içilmemesi çağrısı yaptı. Bu tüketici boykotunun nedeni, bu işyerindeki işçilerin Tez Büro-İş Sendikası’na üye olmaları sonrasında baskıyla karşılaşmalarıydı.

Kristal İş Sendikası 1987 yılı Temmuz ayında Toprak Holding’e bağlı Toprak Seramik A.Ş. işyerinden işçi çıkarılmasını protesto etmek amacıyla Toprak Holding’e bağlı işyerlerinde üretilen ürünlerin satın alınmaması için kampanya açtı.

1990 yılı Kasım ayında Tezkoop-İş Sendikası Coca Cola üreten İmsa A.Ş. işyerinde grev uyguluyordu. Grevci işçiler, coca cola içilmemesi için çağrıda bulundular.

Türkiye Gazeteciler Sendikası 1992 yılında Milliyet Gazetesi’ndeki sendikasızlaştırma girişimine karşı tüketici boykotu başlattı. Milliyet Gazetecilik A.Ş. bu karara karşı Türkiye Gazeteciler Sendikası aleyhinde 13 Ocak 1992 tarihinde dava açtı. İstanbul Asliye 2. Ticaret Mahkemesi, 15.10.1992 tarihinde “davalının boykot çağrısının haksız rekabet oluşturduğunun tespiti ile önlenmesi”ne karar verdi. TGS, yerel mahkemenin bu kararına karşı Yargıtay’a başvurdu. Yargıtay Onbirinci Hukuk Dairesi 29.11.1993 gün ve 1993/1657 esas 1993/830 sayılı kararıyla yerel mahkemenin kararını onadı.

Türk-İş’e bağlı sendikaların 1995 grevleri sırasında, hükümet yanlısı yayın yapan Sabah Gazetesi’nin alınmaması için çağrı yapıldı. Türk-İş genel kurullarında, işçi sınıfının tüketimden gelen gücünün kullanılması gerektiği doğrultusunda kararlar alındı.

En kapsamlı tüketici boykotu girişimini Petrol İş Sendikası 1996 yılında gerçekleştirdi. Shell, Mobil ve BP işyerlerindeki sendikasızlaştırma girişimlerine karşı Petrol-İş’in başlattığı kampanya büyük ses getirdi.

Birleşik Metal-İş Sendikası, 1997 yılı Temmuz ayında, işçi çıkarma yoluna giden Philips’e karşı tüketici boykotu başlattı.

Türk Metal Sendikası Manisa Şubesi 2000 yılı Nisan ayında Vestel işyerinde işçilere uygulanan baskıları protesto etmek amacıyla Vestel mamulleri almama kampanyasına girişti.

2001 yılı Şubat ayında Tezkoop-İş Sendikası, İzmir’de örgütlü bulunduğu Tansaş işyerinde işçi çıkarılması üzerine, Türk-İş Başkanlar Kurulu kararını da hatırlatarak, Tansaş’a karşı kampanya başlattı.

Toleyis Genel Başkanı Cemail Bakındı, 2001 yılı Nisan ayında, sendikasızlaştırma girişimleri nedeniyle Koç Holding’e bağlı şirketlerin ürünlerinin boykot edilmesi çağrısında bulundu.

Petrol İş’in Shell-Mobil-BP’ye karşı başlattığı tüketici boykotu dışında bu boykot girişimlerinin hiçbiri sermayedarlar karşısında güçlü bir silah olarak kullanılmadı.

Bu mücadele aracı unutulmamalı.